

טועמיה - חיים

לחיות עם הזמן בשבת קודש

ערב ש"ק פר' כי תשא תשפ"ב

הרב **מרדכי אלון שליט"א**

נכתב ונערך משמיעה ע"י תלמידים - לא מוגה

זמני כניסת ויציאת השבת:

ירושלים - 16:52 | 18:05

תל אביב - 17:08 | 18:07

חיפה - 17:00 | 18:05

טבריה ומגדל - 17:05 | 18:04

באר שבע - 17:10 | 18:07

שתאירו לי כשם שהארתי לכם

שיחה שנאמרה במוצאי שבת פר' 'תצוה'

וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֹבִים
אֲשֶׁר עַל אֲרוֹן הָעֵדוּת אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוְהָ אֹתְךָ אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. (שמות כ"ה, כ"ב)

שם הצינור של השפע, בין שני הכרובים אשר על ארון העדות.
רש"י שואל שם מיד שהרי יש פסוק שאומר אחרת -

ודברתי אתך מעל הכפורת. ובמקום אחר הוא אומר, 'ידבר
ה' אליו מאהל מועד לאמר' (ויקרא א, א) זה המשכן מחוץ
לפרכת, נמצאו שני כתובים מכחישים זה את זה, בא הכתוב
השלישי והכריע ביניהם, 'ובבא משה אל אהל מועד וישמע
את הקול מדבר אליו מעל הכפרת' וגו' (במדבר ו, פט). משה
היה נכנס למשכן, וכיון שבא בתוך הפתח, קול יורד מן
השמים לבין הכרובים, ומשם יוצא ונשמע למשה באהל
מועד. (רש"י שם)

כלומר, שני הפסוקים הראשונים לכאורה סותרים זה את זה
ובא הפסוק השלישי בפרשת נשא ופותר לנו את הבעיה -
כניסתו של משה לאהל מועד היא 'הצ'יפ' שמאפשרת לקול
ה' שיוצא מן השמיים להישמע פה בעולם. עם הצעד של משה
אל תוך האוהל, יוצא הקול מבין הכרובים ומשם הוא נשמע אל
משה שנמצא במשכן. והנה הבעיה - בקריאת שישי של פרשת
תצוה מתואר קרבן התמיד -

וְהָאֵשׁ תִּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁנַיִם לַיּוֹם
תָּמִיד אֵת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תִּעֲשֶׂה בִבְקָר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי
תִּעֲשֶׂה בֵּין הָעֵרְבָיִם. (שם כ"ט, ל"ח-ל"ט)

המזבח הזה הוא מזבח הנחושת שנמצא בעזרה, בחצר
המשכן, ומתואר כאן שהוא משמש לתמידים של שחר ושל בין
הערביים, כאשר יתר הקרבנות יפורטו בספר ויקרא,¹
וממשיכה התורה -

עֲלֵת תָּמִיד לְדֹרְתֵיכֶם פֶּתַח אֶהְלֵ מוֹעֵד לְפָנַי ה' אֲשֶׁר אֹנֵד
לְכֶם שְׁמָה לְדַבֵּר אֵלֶיךָ שָׁם. וְנוֹעַדְתִּי שָׁמָּה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וְנִקְדַּשׁ בְּכִבְדִּי. (שם מ"ב-מ"ג)

להרבות קצת בסעודה

מופיע ברמ"א שגם בפורים קטן שחל באדר הראשון צריכים
להרבות קצת בסעודה -

י"א שחייב להרבות במשתה ושמחה בי"ד שבאדר ראשון
(טור בשם הר"ף) ואין נוהגין כן מ"מ ירבה קצת
בסעודה... וטוב לב משתה תמיד.

ויש כאן עומק גדול. הפסוק שאותו מצטט הרמ"א הוא -

... וְטוֹב לֵב מְשִׁתָּה תָּמִיד. (משלי, ט"ו ט"ו)

וזה נאמר על אדר הראשון. אין חובת משתה, אין עדלאידע,
אבל החכמה היא גם מהקצת לעשות הרבה. "להרבות קצת
בסעודה", להיות במשתה תמיד. ההערה הראשונה של
הרמ"א על השולחן ערוך פותחת במילים "שיויתי ה' לנגדי
תמיד" (הגהה על שו"ע או"ח, א', א') וההערה האחרונה שלו
מסתיימת במילים "וטוב לב משתה תמיד" (שם תרצ"ז, א'). ועל
דברי הרמ"א האלה המליצו דרשנים את הדרשה הנפלאה
מהפסוק שקראנו בפרשת תצוה -

אֵת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תִּעֲשֶׂה בִבְקָר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תִעֲשֶׂה בֵּין
הָעֵרְבָיִם. (שמות כ"ט, ל"ט)

תמיד של שחר ותמיד של ערב, בתחילת היום ובסיומו. שני
תמידים. כשיש "שיויתי ה' לנגדי תמיד" אז יש "וטוב לב נגדי
תמיד" - הדאגות לא מאפשרות ליפול, הפחדים לא מאפשרים
להתמוטט וגם האקסטוזות לא מאפשרות לעלות לגבהים לא
נכונים. זה שיעור גדול, 'להרבות' מצד אחד, 'קצת' מצד שני,
בסעודה.

מהיכן מתוועד הקב"ה עם משה?

ובכוח התמידיות הזה נתחיל בשיעורנו. לכאורה יש דבר קשה
ומוזר בפרשת תרומה, שעומד בסתירה למשהו שכולנו יודעים
אותו - מקום ההתוועדות של הקב"ה עם משה. לכאורה, זה
דבר פשוט ומפורש בפסוק -

¹ ועדיין יכולה להישאר השאלה, מדוע הקרבן הזה מתואר כאן ולא יחד עם
יתר הקרבנות בויקרא, ואכמ"ל.

ממשיך לעולם לפעול. הוא גנוז במטמוניות ועקלקלות. זה רק נראה כאילו הלב הפסיק לפעום, המשכן כאילו אינו מוקם, המזבח החיצון איננו פועל, ואנחנו מתפללים "מזבח חדש בציון תכין". אין אישים ואין מנחה, אין עולות ואין זבחים - אבל הארון איננו תלוי מקדש בנגלה. הוא גנוז. זו מהות בנין בית הבחירה - וזו הלכה ברמב"ם, אין זה סיפור היסטורי שהרמב"ם מביא, אלא הוא רוצה להסביר לנו את מהות הארון. הכל מתדבר עם משה רבנו מבין שני הכרובים אשר על ארון העדות. מי שיידע לעצום את עיניו ולראות בפנים, יראה ויבין שהקול הזה איננו מדבר אלא מדבר בינו לבין עצמו. ומשה שומע אותו מאליו וזה לא נפסק לעולם ולו ושניה אחת. שהעולם יתהפך, כשמרדכי יודע את "כל אשר נעשה" הוא יודע שבארון הגנוז הזה הקול מתדבר וזה מה שמקיים את העולם. אין עולם בלי זה.

כשהמשכן מוקם, כשהלב פועם, אז הקול הזה נשמע ומדבר מעל המזבח, בפעימות הלב. שם נשמע הקול וחז"ל במשפט מדהים אומרים במדרש "להודיע שאין השכינה שורה אלא בזכות ישראל", אבל מאין זה מגיע אל הכוח הזה שמופיע במזבח? מבין שני הכרובים.

אצלנו לפעמים מורגשת בהלה גדולה כאשר משהו לא מסתדר. תפקידו הוא להחזיר את הכל אל המוח, אל המוחין. כשהעולם מתפרק ואתה כבר לא יודע מי פולש לאן להחזיר את הכל אל המוח, אל השלווה, אל המקום שבו הקול מדבר. וכל תפקיד הבהונה, כל תפקידו של המשכן ובית המקדש הוא לתעל את הקול הזה ולאפשר לנו לשמוע אותו מדבר איתנו בלב. זה דבר מופלא.

"ונועדתי אתך שם מבין שני הכרובים" - "ונועדתי שמה לבני ישראל", במזבח, משהוקם.

משל לפיקח וסומא

היסוד הזה של המוח והלב כחלק ממבנה המשכן, מתחיל כבר בתחילתה של פרשת תצווה. היא פותחת בתפקיד שנראה כלא קשור להמשכה, הדלקת הנרות -

וְאֵתָהּ תִצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיהָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כִּתְיֹת לְמָאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד. (כ"ז ב')

משה רבנו אמור להיות הגזבר לקבלת הנרות? זה דבר מוזר. בְּאֵהָל מוֹעֵד מְחוּיץ לְפָרְכָת אֲשֶׁר עַל הַעֲדוֹת יִעַרְךָ אֹתוֹ אֶהְרֹן וּבְנָיו מֵעֵרֵב עַד בֶּקֶר לִפְנֵי ה' חֲקֹת עוֹלָם לְדֹרֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (שם כ"א)

גם כאן נקודת הייחוס היא הארון, אבל באהל מועד מחוץ לפרוכת העדות, שם יערוך אותו אהרון מערב עד בוקר. והשאלה מפורסמת - מה עושה כאן הפרשה הזו של הדלקת הנרות, בתחילתה של פרשת תצווה?

והרי לנו סתירה גמורה, שלא בטוח ששמנו לב אליה כאשר קראנו את הפרשה - הרי אמרנו שהקול מדבר מבין שני הכרובים כאשר משה נכנס אל המשכן ואילו כאן מפורש שהקב"ה מדבר עם משה ומתוועד עם בני ישראל מעל המזבח שנמצא פתח אהל מועד. ואנחנו ידענו שהמזבח החיצון משמש להקרבת הקרבנות ולא להתוועדות של הקב"ה איתנו?! והפרשה מסיימת -

וְקִדְשֹׁתַי אֵת אֶהָל מוֹעֵד וְאֵת הַמִּזְבֵּחַ וְאֵת אֶהְרֹן וְאֵת בְּנָיו אֲקַדֵּשׁ לְכַהֵן לִי. וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהֵייתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים. וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשִׁכְנֵי בְתוֹכָם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם. (מ"ד-מ"ו)

פרשיות תרומה ותצווה מתחילות בהתוועדות של הקב"ה עם משה מבין שני הכרובים מעל הכפורת, ומסתיימות בפסוק שלכאורה סותר את זה לגמרי! רש"י שואל את זה ומביא מרבתינו שמפרשים את זה באופן כזה או אחר, אבל בפשטות הקושיה כאן גדולה (א"כ נגיד שאין הבהונה כאן למזבח אלא לאהל מועד באופן כללי כמקום ההתוועדות, ורק הזכירו שהמזבח נמצא פתח אהל מועד - אבל זה קשה כי הנושא כאן הוא המזבח). והתשובה היא פלאית, וממנה נחזור להדלקת הנרות שבתחילת הפרשה.

מוח ולב

שלשה מימדים הם - מקום (עולם), זמן (שנה) ואדם (נפש). המשכן הוא המקום, הכהן הגדול הוא הנפש והזמן הוא הזמן בו הוא נכנס אל המשכן. אבל בכל המימדים הללו מתואר בעצם המוח של ההווה, הלב וכל האיברים. הארון, ארון העדות שנמצא בקדש הקדשים הוא המוח של כל ההווה הזו. "המוחין", המוח הגדול שמשם מתקבלת החיות בעולם. המזבח הוא הלב, אש יוקדת בלב הזה. בלב יש עליות וירידות, נפילות ותקומות, ולנו נדמה שפעימות הלב מתארות את החיות שלנו, אבל היום אנחנו יודעים שגם אם הלב איננו פועם, גזע הנשימה שבמוח עדיין יכול לחיות. כולם יודעים שהמוח הוא הקובע לחיות או להיפך ח"ו.²

הרמב"ם מספר על שלמה המלך שבנה את המקדש -

ובעת שבנה שלמה את הבית יודע שסופו ליחרב... (רמב"ם הל' בית הבחירה, ד', א')

מצד אחד זו הלכה קצת מדכאת - שלמה המלך בונה את בית המקדש וכבר יודע שהוא עתיד להיחרב. קשה לבנות את מפעל חייך מתוך ידיעה שהוא עתיד להיחרב, אבל הרמב"ם ממשיך -

...בנה בו מקום לגנוז בו הארון למטה במטמוניות עמוקות ועקלקלות, ויאשיהו המלך צוה וגנוז במקום שבנה שלמה... (שם)

למה הוא לא עשה מקום כזה עבור שום מכלי אחר מכלי המשכן? מה הוא בעצם גילה בכך? - שלמה המלך גילה שהארון אינו עתיד להיחרב לעולם. גזע הנשימה שבמוח

² חסרה הקלטה של בדקה.

איננו צריך להאיר להם - כי הם דבוקים בעצם התורה. וצריך להעמיק בזה - הם הארון, הם האור, ישראל ואורייתא חד. כשם שהיה קודם החטא, כמו שראתה יוכבד את בנה "ותראהו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים", ראתה אור, כי משה הוא התורה והתורה זה משה, ומשה זה ישראל וישראל הם משה, וכך ישראל בעצמותם הם אור והקב"ה רוצה להעלות אותנו בפני האומות ובפני עצמנו ולהזכיר לנו - אתם מאירים בעצמכם! וכל מה שאתם צריכים שאני אאיר לכם זה בגלל שאחרי החטא צריך להיות האור הזה להופיע ע"י צמצומים והתלבשות במצוות גשמיות שנקראות נרות. הפסוק אומר -

כִּי גַר מְצוּהָ וְתוֹרָה אֹרֶךְ... (משלי ו', כ"ג)

ומופיע בזה"ק ש'נר' בגימטריה זה מאתיים ארבעים ושמונה איברים, רמ"ח איברים, ונוספים אליהם 'אהבה' ו-'ארה' ויחד עולים למאתיים וחמישים. האהבה והארה, הדחילו ורחימו, הם המנועים שעל ידם עולות כל המצוות שלנו למעלה. וכך כל המצוות פורחות ועולות מעלה מעלה והרמ"ח איברים נקראים נר שהוא כלי המוכן לקבל את האור. עבודת הכהן בבית המקדש איננה להדליק את הנרות אלא להיטיב את הנרות ולהכין אותם ולגלות לנו שאנחנו אור. הקב"ה אמר "יהי אור" ואנחנו אור בעצמנו, אבל כדי שהאור הזה ידלק אנחנו צריכים כלים שדרכם השפע הזה יופיע, ותפקיד הכהונה הוא להיטיב את הנרות, לערוך אותם מערב עד בוקר, לפני העדות, לפני הפרוכת. הוא ייתן לנו את האפשרות להביא את הכח לכלים שיגלו שאנחנו בעצם מאירים בעצמותנו, שאנחנו אור בעצמותנו. זה לא תמיד פועם, זה לא תמיד מופיע - זה יופיע דרך ההמשכות, דרך הנרות, "יאירו שבעת הנרות". זה דבר מדהים.

דיבורים שמייצבים את השמיים

יש ביטוי בחז"ל "לא היה ראוי דוד לאותו החטא (של בת שבע) ולא היו ראוי ישראל לאותו החטא (העגל) אלא כדי להורות דרך תשובה" (ע"פ ע"ד ד'ה'). אין כאן כוונה להפחית מגודל החטא אלא להיפרך, כדי לומר לנו שאנחנו בעצם יש לנו כח פנימי עצמי להאיר. איך הוא יופיע? כאשר נתחבר אל המוחין שלנו, כאשר נתחבר אל הכח הזה שאיננו פוסק אף פעם.

הרבה פעמים אנחנו מנסים לתקן כל מיני נפילות - ורק 'מתחבשים' עוד ועוד, במקום להחזיר את הכל המקור, ולכן מבקש הפיקח מהסומא "צא והדלק לי את הנר והאר לי את הדרך". כך הקב"ה אומר לעם ישראל 'אני צריך שאתם תאירו לי, זה הכוח שלכם. תכירו בכח הזה'. בפועל לפעמים הלב דומם, לא פועם, אבל כאשר אתה מתנתק מהכל וזורק הכל את המוח, חוזר אל המקור של הכל, "השלך על ה' יהבך", אז אתה תופס שבעצם בעצם כל העיכובים פה הם דמיונות ויש וזוהי מפיסק לדבר, והקול הזה מתדבר כל הזמן.

הבעל שם טוב זיע"א אומר ע"פ המדרש, אילו היינו יודעים להסתכל בעולם והיינו שומעים "לעולם ה' דברך ניצב בשמיים" (תהילים קי"ט, פ"ט) לא היינו רואים לא שמיים ולא

בואו נראה מדרש רבה מדהים. משונה מאד. הוא שואל לא רק מה זה עושה בפרשת תצווה אלא שאלה גדולה יותר - בשביל מה בכלל צריך הקב"ה שנדליק עבורו אור? -

לֹא שְׂאֵנִי צְרִיךְ לָהֶם אֶלָּא שְׂתֵּאִירוּ לִי כֶּשֶׁם שֶׁהָאֲרָתִי לָכֶם [כמו שאני הארתי לכם במדבר, כך תאירו אתם לי]. לְמָה? כְּדִי לְהַעֲלוֹת אֶתְכֶם בְּפָנַי כָּל הָאֲמוֹת, שִׁיְהִיו אוֹמְרִים יִשְׂרָאֵל מֵאִירִים לְמִי שְׂמֵאִיר לְכָל. מִשָּׁל לְפָקֶחַ וְסוֹמֵא שֶׁהִיוּ מְהַלְכִין, אָמַר הַפָּקֶחַ לְסוֹמֵא בּוֹא וְאֲנִי סוֹמֵךְ, וְהָיָה הַסוֹמֵא מְהַלֵּךְ, כִּיִּן שֶׁנִּכְנָסוּ לְבֵית אָמַר הַפָּקֶחַ לְסוֹמֵא צֵא וְהַדְלַק לִי אֶת הַנֵּר וְהָאֵר לִי שֶׁלֹּא תִהְיֶה מְחֻזֵּק לִי טוֹבָה שְׁלֹוֹתִיךְ, לְכָךְ אָמַרְתִּי לְךָ שְׂתֵּאִיר. כִּךָ הַפָּקֶחַ זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂנֵאָמַר (דברי הימים ב טז, ט) "כִּי ה' עֵינָיו הִמָּה מִשְׁטָטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ", וְהַסוֹמֵא אֵלֶּי יִשְׂרָאֵל, שְׂנֵאָמַר (ישעיה נט, י) 'נְגַשְׁשָׁה כְעוֹרִים קִיר וְכֵאֵין עֵינַיִם נְגַשְׁשָׁה כְּשִׁלְנוּ בְּצִהָרִים כְּנִשְׁף', בְּעֵגֶל בְּשֵׁשׁ שְׁעוֹת, וְהָיָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאִיר לָהֶם וְהִנְהִיגֵם, שְׂנֵאָמַר (שמות יג, כא) וְה' הִלֵּךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם, כִּיִּן שְׂבֵאוֹ לְעֲשׂוֹת הַמְּשֻׁכָּן קָרָא לְמִשָּׁה וְאָמַר לוֹ: 'יִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ'. אָמַרְוּ יִשְׂרָאֵל (תהלים יח, כט) 'כִּי אֶתָּה תֵּאִיר גִּרִי, וְאֶתָּה אוֹמֵר שְׂנֵאִיר לְפָנֶיךָ? אָמַר לָהֶם בְּשִׁבְלִי לְהַעֲלוֹת אֶתְכֶם שְׂתֵּאִירוּ לִי כֶּשֶׁם שֶׁהָאֲרָתִי לָכֶם, לְכָךְ נֵאָמַר: זֵית רַעְנָן. (שמות רבה ל"ו, ב')

המדרש הזה צריך ביאור כי על פניו הוא כלל לא מובן. הרי המשל מדבר על כך שהפיקח רוצה שהסומא לא יחזיק לו טובה. האם הקב"ה רוצה שאנחנו לא יחזיק לו טובה? הרי מאיפה באה כל חיותנו אם לא ממנו? מה אומר פה בעל המדרש?

רמ"ח איברים ותרי גדפין

השפת אמת זיע"א דן במדרש הזה עומק פה דבר עמוק -

במדרש משל הפיקח והסומא ע"ש שלא להחזיק לי טובה כו'. וצריך ביאור כי בוודאי יש לנו להחזיק טובה להקב"ה שמאיר לנו. ונראה לבאר הענין שבא לומר כי בני ישראל מצד עצמותם הם דבקים בעצם התורה שהיא האור. וכמו שהי' קודם החטא בחי' מרע"ה כי טוב הוא. אך אחר החטא צריך להיות האור ע"י צמצומים והתלבשות במצוות גשמיות שנק' נרות. ואמרו חז"ל לא היו בני ישראל ראוי לאותו החטא רק להורות תשובה. וז"ש להעלות אותנו בפני האומות. פי' להודיע כי בני' שרוין בחושך וצריכין לנרות. הכל בעבור להעלות גם האומות. ולהוציא הניצוצות קדושות שנמצא בכאן. וזה המשל בזית רענן שכ' המדרש ע"ש שמתערבין באומות ומתעלין להיות עליון כנ"ל. ולכן ע"י המשכן וביהמ"ק שנבדלו מהתערובות שם הי' להם המגורה. וז"ש נגששה כעוורים קיר. מכלל שבאמת בני ישראל יש להם עינים פקוחות. רק שרוין בחושך. וזהו ענין שלא להחזיק לי טובה, ע"ש. (שפ"א, תצוה, תרמ"ח)

ביאור הדברים; הקב"ה רוצה בעצם לומר לנו שבני ישראל מצד עצמותם, מצד מדת האמת שלהם, הם אור. בביכול שהקב"ה

פה, להאיר להקב"ה, להיות הסומא שמאיר לפיקח את הדרך. כשתופסים את זה כל המציאות משתנה.

השלך על ה' יהבך

אנחנו כבר בערב ימי הפורים. האם חשבנו פעם מה עושה מרדכי היהודי, שר חשוב בממשלת אחשורוש, כאשר הוא מבין שהמצב קשה? נכון שצריך ללכת להתפלל, להוציא שק ואפר. בסדר. אבל אם אנחנו היינו שם במקומו הדבר הראשון שהיינו עושים היה להפעיל קשרים, הלא כן? לפעול ולעשות כדי לשנות דברים. אבל מרדכי היהודי יוצא לרחוב העיר בשק ואפר, מקים זעקה ומרבה ומבקש לעורר את היהודים לחזור אל האור הפנימי שלהם. הוא מבין שכלתה הרעה ונגזרה הגזרה ולכן מה שנתר לעשות רק את התוכן העמוק והפנימי. ואסתר? - היא אומרת למרדכי -

לִי כְּנֹסֶס אֶת כָּל הַיְהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשָׁן וְצִוּמוּ עָלַי וְאֶל תֹּאכְלוּ וְאֶל תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וְיוֹם גַּם אֲנִי וְנִעְרַתִּי אֲצִיחַ כִּן וּבְכֹן אֲבֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא כִדָּת וְכֹאשֶׁר אֲבִדְתִּי אֲבִדְתִּי. (אסתר ד', ט"ז)

ושאלנו - תגידי אסתר המלכה, בואי נדבר בהיגיון. הרי את רוצה למצוא חן בעיני המלך כאשר באה לפניו, נכון? אז מבחינה פרקטית את צריכה להיראות טוב כדי למצוא בעיניו חן. את בטוחה שאחרי שלשה ימים של צום, כשתכנסי אל המלך "ירקוקת" כדברי חז"ל זה מה שיעלה חן בעיני המלך? לא היה שם אף יועץ אסטרטגי שיציע לה להיות שלשה ימים במכון יופי וקוסמטיקה לפני שהיא נכנסת לחצר הפנימית? שעם ישראל יצום - בסדר, אבל אסתר?!

הנס הוא ההבנה של החזרה אל המוח, אל הבסיס. שהקול האלוקי מְדַבֵּר אלי מבין שני הכרובים. 'אני הולכת לדבר אל המלך - מתוך מסירת נפשי, וכשאלך אליו כך, אז אני אעורר את מסירות הנפש אצל כל ישראל'. הרי כל מה שעשו מרדכי ואסתר לכאורה לא היה הגיוני. הגזרה הרי נגזרה לעוד שניים עשר חודש³, יש עוד זמן לסדר את העניינים בהשתדלויות וגם למה לבטל את ליל הסדר?... אבל יסוד היסודות הוא האם אני יודע עם עצמי את האמת, שיש רגעים של "השלך על ה' יהבך" ואז אני צריך לחזור ולומר שמקור הדברים נמצא שם בארון, ואם המזבח איננו פועל, וגם אם הכל נראה לי דומם - אני מחזיר את הכל לשם ושם יתגלה שהקב"ה מבקש שאני אאיר לו את הדרך. שם אני אפגוש פתאום את אותו כח שאולי אני כבר לא מכיר שיש בי, שאני לא מודע לו. שם מבקש הקב"ה להעלות אותנו בפני האומות; 'בכוונה שמת' אתכם כשמן הזית בין השמנים האחרים, כדי שכאשר תחזרו אל המקור תראו איך דווקא בערבוב הזה אתם דווקא מגלים שאתם צפים מעל'. "ולתתך עליון" (דברים כ"ו, י"ט) - דווקא שם על כל גויי הארץ. ודווקא כאשר אתם בבית והכל נראה בסדר - אתם מתייחסים במין רדידות למיוחדות שלכם, אבל כאשר אני אשים אתכם בערבוביה, שמן זית, "זית רענן יפה פרי תואר",

רקיעים, אלא את דיבורו של ה' ניצב בשמיים, כי מה שמייצב את המציאות כולה הוא דבר ה'. היינו רואים אותיות, היינו רואים את האותיות "יהי רקיע", וגם אם אלף דברים נופלים ומפילים והכל נראה כאילו העולם השתגע, היה לנו הכח - וזה שורש המושג 'משכן' - להימשך חזרה אל המקור, אל ההתחלה, אל המקום שיש בו כח להאיר לקב"ה, להאיר כדי להעלות אותנו בפני האומות שידעו "שאינכם צריכים להחזיק לי טובה". זה עמוק מאד - הרי אנחנו לא כלום ואנחנו חיים רק מכח האלוקות, אבל מאידך אנחנו אינסוף. פה במציאות ברור שאין לי כח מלבדך, אבל במהותי יש לי כח להאיר לך, רבש"ע.

הכח שלנו להאיר

"ואתה", משה רבנו, "תצווה את בני ישראל ויקחו אליך" - בדווקא - "שמן זית זך". חז"ל שואלים במדרש למה דווקא זית? הנביא ירמיהו מתאר את ישראל כ-

זֵית רַעֲנָן יָפֵה פְּרִי תֹאֵר קָרָא ה' שֹׁמֵךְ... (ירמיהו, י"א, ט"ז)

למה דווקא זית, הרי ישראל נמשלו להרבה פירות - תאנה, גפן ועוד עצים. חז"ל אומרים שעניינו של הזית הוא שלעולם הוא לא מתערבב עם משקים אחרים, הוא תמיד עולה מעליהם, וככל שהוא מעורב עם עוד משקים דווקא אז מתגלה מהו שמן הזית הזה ומה תכונתו-מהותו. וכיצד הוא הופך ונהיה "שמן זית זך"? - 'כתית'. אוי, כמה 'כתית' הוא צריך לעבור. עוד כתיתה ועוד כתיתה. אבל אז תפקידו הוא להחזיר את הכל למקור ולגלות שהשמן הזה, שהוא החכמה - "ושמן על ראשך לא יחסר" (קהלת ט', ח'). השמן הזה הוא אותו הנר שדלוק מעל הראש, כך מופיע בזוה"ק, והאדם זוכר לתדלק את הנר הזה, את השכינה הזו - עם הנרות, עם התורה והמצוות, עם הדרך להחזיר את הכל למוחין גם כשנדמה לי שהמזבח איננו פועל.

משהוקם המשכן בפועל משם נשמע הקול, אבל המשכן, בניגוד למקדש, מעולם לא חרב. כי מהותו של המשכן היא היכולת שלנו לגלות את האור הזה גם כשאנחנו מהלכים במדבר, בכל מיני "מטמוניות עמוקות ועקלקלות". שם בפנים גנוז אותו ארון שעליו שני הכרובים ומביניהם מדבר הקול הזה והוא מדבר גם כאשר טיטוס הרשע נכנס לקדם הקדשים ורואה את שני הכרובים ומחלל אותם כשהוא מביא זונה על הפרוכת ובא אליה, ואומר 'במה הם עסוקים, שהם ערום ועריה הכרובים האלה שהם מעורים זה בזו?!'. גם כשנראה ששכינה איננה מופיעה, הכל מְדַבֵּר - זו הבנת המשכן. "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר - תמיד". תמיד. והתפקיד של הכהן הוא להיות משכן מהלך. מוחו של הכהן הוא עם הציץ, שהוא הכתר, הרצון שבמוח ועליו כתוב "קדש לה'", ומשם ממשיך המוח הזה אל התכלת של המעיל כולו, עם הלב, עם חושן המשפט ועם האורים והתומים, עם כל אותם השלבים, עם גוף שלם שכולו בעצם צינור, משכן מהלך באדם, ומגלה לנו שיש לנו את הכח להאיר

³ המן הפיל את הפור שלו ב"ג ניסן - ל"ג באדר.

הכח לתפוס שהדרך שבה אני חוזר אל המוח ואל גזע הנשמה שבמוח היא ע"י שהוא מפעיל את האיברים, את רמ"ח האיברים והכלים של הופעת הנר הזה יש את הכח להאיר את הדרך. כביכול אומר הקב"ה כשהעולם נראה בבלגן, תצאו רגע מהבית, תאירו לי מבחוץ, כדי שלא תחזיקו לי טובה שאני הארתי לכם, כמו איזה קבצן שקיבל טובה ממישהו אבל אין לו את זה מעצמו.

וכשתאירו לי אז תצופו כמו אותו שמן זית, גם כאשר תיראו לעצמכם מעורבבים לגמרי, ואז יתגלה אור שבכם, אור שבעצמותכם מעולם לא כבה, גם לא בחטא. הפעימות נדמו אבל האור לא כבה.

שיויתי ה' לנגדי תמיד – טוב לב נגדי תמיד. שני התמידים הם מצווה אחת, וכשמתחזקים ב'שיויתי – זה המוח. זה לשוות בעיני את התמידיות של הווי"ה, זה המוח, אז מגיעים גם לבפועל של "וטוב לב משתה תמיד".

כתיאורו של הנביא, דווקא כשהוא בא לתאר את החורבן והגלות - עכשיו אתם הולכים להיות זית, להיכתש ולהיכתת, ולהיות שמן זית מחדש, שאתה צץ ולא מתערבב במשקים האחרים. אתה לא מסוגל, זה בלתי אפשרי, כי אתה מאיר את הדרך ל-ה'.

המשכן במקום, הכהן הגדול והבגדים בנפש והתיאור הפשוט שבו אנחנו אמורים לנסות כל הזמן לבדוק עם עצמנו האם יש לנו כח באמת לתפוס את הנקודה שעכולנו יודעים אוה אך היא כל כך קשה למימוש – להחזיר את עצמנו אל הקול המְדַבֵּר מבין שני הכרובים שנמצא מבעד לפרוכת. אנו לא רואים את המקור ולא שומעים אותו, הקול מדבר בינו לבין עצמו אבל אנחנו אלו שיכולים להופיע אותו. הקב"ה שכ"כ מאמין בנו, מבקש שאנחנו נאיר לו את הדרך כדי שיהו האומות אומרים מי שהוא אמאיר לכל העולם – הם מאירים לו. כשמגיעי סימים ורגעים של בלבולים דווקא אז מגיע הלימוד הפשוט הזה אל המימוש הכי פשוט שלו.

מרגיש מעורבב? תצוף!

הנרות. הכהנים צריכים להיטיב לנו את הנרות כדי שאנחנו נוכל לגלות את האור הזה. הנרות הללו כפי שהבאנו מהזוה"ק, הם הכלים המדויקים שדרכם מופיע השפע והחסד בעולם. מאתיים ארבעים ושמונה ועוד דחילו ורחימו בגימטריה נר.

השיעור מוקדש לשמחת הולדת
הרר הנולד בן איטה ורון נ"י

להקדשת שיעורים ניתן לפנות בהודעת וואטסאפ
לעמואל – 054-7500516